
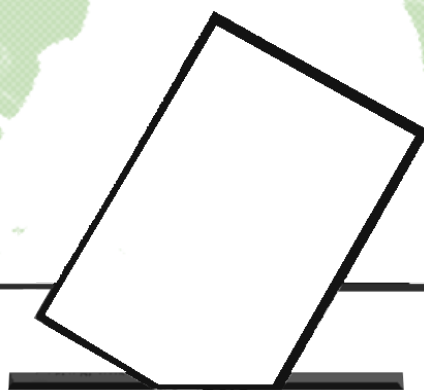

Uniwersytet
Wrocławski

Instytucje demokracji bezpośredniej w praktyce

redakcja
Olga Hałub
Mariusz Jabłoński
Mateusz Radajewski

Wrocław 2016

**Instytucje demokracji bezpośredniej
w praktyce**

Instytucje demokracji bezpośredniej w praktyce

redakcja

Olga Hałub

Uniwersytet Wrocławski

Mariusz Jabłoński

Uniwersytet Wrocławski

Mateusz Radajewski

Uniwersytet Wrocławski

Wrocław 2016

Kolegium Redakcyjne

prof. dr hab. Leonard Górnicki – przewodniczący

dr Julian Jezioro – zastępca przewodniczącego

mgr Aleksandra Dorywała – sekretarz

mgr Bożena Górna – członek

mgr Tadeusz Juchniewicz – członek

Recenzent: *prof. dr hab. Andrzej Szmyt, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Gdański*

© Copyright by Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

Korekta: *Anna Noga-Grochola*

Projekt i wykonanie okładki: *Karolina Drozd*

Skład i opracowanie techniczne: *Magdalena Gad, Tomasz Kalota eBooki.com.pl*

Druk: *Drukarnia Beta-druk, www.betadruk.pl*

Wydawca

E-Wydawnictwo. Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa.

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

ISBN 978-83-65431-42-4 (druk)

ISBN 978-83-65431-43-1 (online)

Spis treści

Słowo wstępne	9

ROZDZIAŁ I INSTYTUCJE DEMOKRACJI BEZPOŚREDNIEJ

Mariusz Jabłoński

Rola i znaczenie instytucji demokracji bezpośredniej we współczesnym państwie	13

ROZDZIAŁ II INSTYTUCJE DEMOKRACJI BEZPOŚREDNIEJ W PRAKTYCE USTROJOWEJ SZWAJCARII

Jakub Sworowski, Agata Kaźmierczak

Demokracja bezpośrednia w Szwajcarii – inicjatywa obywatelska i referendum	27

Krzysztof Szczęśniak, Klaudia Szerszeń

Zgromadzenia Ludowe w Konfederacji Szwajcarskiej	41

Małgorzata Kwella, Michalina Marcia

Instytucja weta ludowego w Szwajcarii w kontekście projektu ustawy „Gripen-Fonds-Gesetz”	53

ROZDZIAŁ III SPECYFIKA PRZEDMIOTU GŁOSOWANIA REFERENDALNEGO W WYBRANYCH PORZĄDKACH PRAWNYCH

Paweł Bury

Bezpośredni wybór i odwoływanie prokuratorów na przykładzie Stanów Zjednoczonych Ameryki	71

Dominik Kossak

Praktyka <i>revocatoria del mandato</i> w Argentynie	93

Justyna Węgrzyn

Referendum w sprawie wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej	109

Bartosz Kralka

<i>Revocatoria de mandato</i> : instytucja <i>recallu</i> w Wenezueli na przykładzie referendum w sprawie odwołania prezydenta Cháveza z 2005 r.	123

Adrianna Jacek, Aleksander Głapiak

Referendum niepodległościowe w świetle opinii Sądu Najwyższego Kanady w sprawie secesji Quebecu z 1998 r.	133

Patryk Rejs	
Instrumenty demokracji bezpośredniej w Republice Austrii ze szczególnym uwzględnieniem referendum konsultacyjnego	161

Patrycja Bartosik	
<i>External voting</i> w wyborach bezpośrednich na przykładzie monarchii parlamentarnej Hiszpanii i Republiki Austrii	187

ROZDZIAŁ IV

DEMOKRACJA BEZPOŚREDNIA A WŁADZA SĄDOWNICZA

Magdalena Abu Gholeh, Paweł Bury	
Bezpośredni wybór sędziów na przykładzie Stanów Zjednoczonych Ameryki...	209

Hanna Wiczanowska	
<i>Appellation of sentence</i> jako jedna z form demokracji bezpośredniej.....	231

ROZDZIAŁ V

NOWOCZESNE TECHNOLOGIE I ICH ZNACZENIE

W PRAKTYCE FUNKCJONOWANIA INSTYTUCJI DEMOKRACJI BEZPOŚREDNIEJ

Iwona Dyś-Branicka	
<i>E-voting</i> jako alternatywna procedura głosowania na przykładzie Estonii – szanse i zagrożenia.....	257

Jagoda Janik	
Haktywizm i inne formy aktywizmu internetowego jako nowe mechanizmy demokracji bezpośredniej	273

Jakub Rzucidło	
Referendum w obliczu głosowania za pośrednictwem Internetu – doświadczenia Estonii, Norwegii i Szwajcarii	289

Słowo wstępne

Współcześnie przedstawicielska forma jest zasadniczą, jeżeli nie wyłączną formą sprawowania władzy w wielu państwach. Nie oznacza to jednak, że brak jest instytucji i towarzyszących im procedur, które identyfikować będziemy z instytucjami demokracji bezpośredniej, a więc takimi, których celem jest umożliwienie osobiście działającym obywatelom wyrażenia swojej woli (również w postaci przedłożenia konkretnej propozycji rozwiązań) w przedmiocie rozstrzygnięcia konkretnej sprawy publicznej.

Najbardziej znaną instytucją demokracji bezpośredniej jest bez wątpienia referendum. Warto jednak pamiętać, że obok tej instytucji istnieje wiele innych procedur, które umożliwiają obywatelom partycypację w różnego rodzaju mechanizmach rządzenia lub współrządzenia państwem (wspólnotą). Prezentowana publikacja ma w założeniu przedstawić jak najszerszy wachlarz praktycznych rozwiązań istniejących w różnych państwach świata. Jej celem jest także wskazanie nowych procedur, które – być może – w niedalekiej przyszłości zrewolucjonizują (lub przewartościują) dotychczasowe sposoby wykorzystania klasycznych do tej pory instytucji (procedur) demokracji bezpośredniej. Mając bowiem na uwadze zachodzące przemiany społeczne, łączące się z procesem wzmocnienia standardów społeczeństwa obywatelskiego, konieczne było też zwrócenie uwagi na nowe techniki pozyskiwania i przekazu informacji, mające istotny wpływ na kształtowanie się nowatorskich procedur i technologii wykorzystywanych w procesach decyzyjnych (szerzej wyrażania woli).

Mając to na względzie, zarówno Redaktorzy, jak i Autorzy poszczególnych opracowań skupili się nie tylko na zaprezentowaniu praktyki wykorzystania klasycznych instytucji demokracji bezpośredniej (te bowiem zostały już w zasadzie kompleksowo zaprezentowane w literaturze przedmiotu), ale przede wszystkim na tych instytucjach i procedurach, które są mniej znane w praktyce państw Europy Środkowo-Wschodniej.

Prezentowana publikacja jest efektem kilkunastomiesięcznej pracy członków Koła Naukowego Prawa Konstytucyjnego i zaproszonych gości. Autorzy, w przeważającej części będący doktorantami oraz studentami różnych roczników, podjęli się zadania ambitnego, wymagającego wiele pracy i poświęcenia. Efekt ich pracy jest dowodem na to, że ciekawość i zacięcie badawcze jest cechą nie tylko zawodowych badaczy nauki, ale również pasjonatów i to także takich, którzy dopiero zaczynają studia prawnicze.

Redaktorzy oraz Autorzy mają nadzieję, że niniejsza publikacja przyczyni się do pogłębienia badań nad problematyką instytucji demokracji bezpośredniej, a także stanie się rzeczową pomocą naukową i dydaktyczną.

Redaktorzy

Wrocław, październik 2016 r.

Zamierzenia badawcze zespołu autorskiego są czytelne, jasno wyłożone, zasługujące na aprobatę. Autorzy postanowili skoncentrować się nie tyle na klasycznym zreferowaniu kształtów instytucji, bo to ma swój opis w literaturze przedmiotu, ale na zaprezentowaniu jak najszerszego wachlarza praktycznych rozwiązań istniejących w różnych państwach świata, w tym zwłaszcza tych instytucji i procedur, które są mniej znane praktyce ustrojowej Europy Środkowo-Wschodniej. W podejściu zespołu autorskiego akcentuje się zwłaszcza wskazanie nowych procedur, istotnych dla przemian społeczeństwa obywatelskiego. Słuszne jest bowiem założenie, że w społeczno-politycznych procesach decyzyjnych istotnie ważyć będą nowe techniki pozyskiwania i przekazu informacji.

Z recenzji wydawniczej prof. dr. hab. Andrzeja Szmyta

ISBN 978-83-65431-42-4 (druk)
ISBN 978-83-65431-43-1 (online)